

Missionsengagemang i EFK-församlingar.

Rapport baserad på enkätundersökning och intervjuer

1. Inledning

Den här undersökningen har gjorts som ett första led i ett kommunikationsprojekt som sträcker sig över fyra år, där EFKs internationella avdelning vill vitalisera samtalet om internationell mission i EFKs församlingar och stärka engagemanget och kunskapen om den globala missionen. Projektet vill också belysa hur EFKs globala mission relaterar till de globala målen och Agenda 2030. Svenska missionsrådet (SMR) bekostar insatsen.

Enkäten¹ och de intervjuer som redovisas i den här rapporten bör ses som en slags temperaturmätare och en inledning till framtida samtal och ska inte användas för att dra generella slutsatser om hur hela rörelsen tänker kring mission. Vi hoppas dels få del av fördjupande resonemang eller perspektiv som saknas i rapporten, men vår förhoppning är också att rapporten kan användas för att få i gång samtal om global mission i församlingarna. Enkäten, intervjuerna och rapporten har gjorts av Maria Karlsson på uppdrag av och i samarbete med EFKs internationella avdelning.

Bakgrund till projektet²

Begreppen ”mission” är centralt för EFK och EFKs identitet. Vi definierar mission som församlingens uppdrag i världen med grund i en helhetssyn på både evangeliet och människan. Det återspeglas i EFKs övergripande vision: *”Växande församlingar förmedlar hela evangeliet till hela människan över hela världen.”* Med Jesus som exempel och föredöme vill vi, i likhet med Svenska missionsrådet som helhet, *”i ord och handling stärka livets goda krafter och bekämpa orättvisor”*. Eller för att citera Jesus själv: *”Herrens ande är över mig, ty han har smort mig till att frambringa ett glädjebudskap till de fattiga. Han har sänt mig att förkunna befrielse för de fångna, syn för de blinda, att ge de förtryckta frihet och förkunna ett nådens år från Herren.”*³

Församlingens uppdrag, och därmed EFKs, stämmer mycket väl överens med och inbegriper de globala målen, så som de uttrycks i Agenda 2030. Uppdraget innebär att stå på de fattigas och utsattas sida, att stå upp för deras rättigheter i en värld präglad av ojämlikhet, orättvisor och orättfärdiga strukturer. Det innebär att stå på skapelsens sida, i en biosfär som alltmer hotas av människans överkonsumtion och skadliga beteende. Med hjälp av detta projekt vill EFK förstärka och förankra denna helhetssyn på mission hos församlingar, dess medlemmar och människor utanför vårt egna sammanhang. EFK vill kunna använda trons språk när vi talar om målet med vårt arbete, men vi vill också kunna arbeta med de globala målen på ett begripligt sätt. En angelägen del i den här insatsen är att kunna använda vår identitet som

---

¹ Se enkätfrågor och svar under bilagor

² Ur EFKs ansökan till SMR för kommunikationsprojektet

³ Luk 4:18-19

kyrka som en styrka och hitta en vokabulär där både missions- och biståndsvokabulären kan rymmas.

Om enkäten och intervjuerna

Enkäten skickades ut till pastorer och missionsråd i EFKs församlingar och 219 personer svarade. I en del församlingar kan fler än en person ha svarat på enkäten, så siffran 219 ska inte likställas med hur många församlingar som svarat. Enkäten innehöll sex frågor med flera kryssalternativ eller graderingssvar, alltså inga fritextsvar. I stället för fritextsvar som är svåra att sammanställa valde vi att göra sex intervjuer med pastorer och missionsråd i tre olika EFK-församlingar. En landsbygdsförsamling, en församling i en mellanstor stad och en storstadsförsamling. Intervjuerna genomfördes både på plats och digitalt beroende på omständigheterna. Vi använde oss av öppna frågor där vi ville täcka in områden som församlingens bild av mission, hur missionsengagemanget ser ut i församlingen, teologiska reflektioner som finns kring mission och hur mission uppmärksammas bland barn och unga i församlingen. Om det fanns synpunkter på EFKs internationella arbete eller önskemål de ville rikta till EFK centralt så fanns det möjlighet att göra det. I intervjuerna ville vi få fram fördjupande perspektiv på en del av de frågor som tas upp i enkäten. Svaren speglar de här församlingarnas resonemang och åsikter och kan inte sägas representera hela rörelsen. Däremot blir de exempel på hur några församlingars missionsengagemang tar sig uttryck och hur de resonerar kring missionsfrågor. Vi hoppas att det kan användas som en språngbräda för andra församlingars missionsdiskussioner.

2. Sammanfattning av enkäten

Det är tydligt att många av församlingarna stöder EFKs missionärer genom underhåll och ber regelbundet för dem. De flesta tycker att ”besök av missionärer” sker ”sällan” eller ”ganska ofta”. I svaren kan dölja sig ett önskemål att få ta emot fler besök, men det är svårt att säga med bestämdhet utan att ställa följdfrågor. En stor majoritet av församlingarna tycker att det är mycket viktigt att fortsätta sända missionärer och majoriteten ställer sig också positiva till att ta emot ”missionärer i retur”, d v s missionärer från andra länder som sänts för att evangelisera i Sverige.

En fråga som sticker ut på ett mer negativt sätt, i bemärkelsen att engagemanget är ganska lågt, är ungdomar och mission. Det är inte många församlingar som skickar ut ungdomar i volontärsatsningar likt Step Out eller korttidsmission. En del EFK-församlingar har hög medelålder och saknar ungdomar att skicka ut, men det kan inte vara enda förklaringen. Ett annat område där engagemanget i församlingarna är tämligen lågt är deltagande i missionskonferenser och missionsresor. Varför engagemanget är lågt hos ungdomar och så få församlingar deltagit i missionskonferenser eller missionsresor framgår inte i enkäten, utan det är något som man behöver ställa fördjupande frågor kring.

Internationell mission tycks uppmärksammas i gudstjänsten hos de flesta församlingar, åtminstone med viss regelbundenhet. Däremot är det en betydligt lägre andel som svarar jakande på att internationell mission uppmärksammas i barn- och ungdomsarbetet. Det är naturligtvis möjligt att de som besvarat enkäten inte har full insyn i barn- och ungdomsarbetet och därför inte vet i vilken utsträckning mission uppmärksammas där. De flesta församlingar uppger att de tar upp kollekt till internationell mission.

Missionsråden är de som uppges vara mest drivande i missionsengagemanget och en majoritet av dem som svarat anser också att missionsråden har relativt stort inflytande i församlingen. De flesta som besvarat enkäten är dock inte med i missionsrådet.

En stor majoritet instämmer/instämmer helt med påstående att ”det är viktigt att nå de onådda för att uppfylla missionsbefallningen”. Enkäten gör det inte möjligt att svara på hur man definierar ”onådda”, om församlingarna räknar in den globala kyrkan i uppdraget att nå denna grupp eller om man tycker att den här frågan är viktigare än andra missionsrelaterade frågor. Svaren kan spegla att församlingarna tycker det är viktigt att stötta mission och missionsstrategier som aktivt fokuserar på s k ”onådda folkgrupper”, men det skulle också kunna handla om att man konstaterar att missionsbefallningen i Matteus handlar om att alla folk ska få höra evangeliet och att man därför svarar jakande utan att lägga missionsstrategiska värderingar i det. Även här behövs fördjupande frågor för att veta vad som göms bakom svaren.

En majoritet av de svarande är bekanta/väl bekanta med Lausannerörelsens syn på mission⁴, men betydligt färre är insatta i Agenda 2030 och de globala målen. Även om församlingarna inte är specifikt insatta i Agenda 2030 så märks ett engagemang för globala frågor. En stor majoritet ställer sig positiva till SIDA-medel för missionsinsatser; de tycker att mission bör främja mänskliga rättigheter.⁵ Andelen församlingar som tycker att mission bör lyfta frågor som handlar om klimat och miljö är också relativt hög, även om det inte blir lika stort gensvar som i frågan om mänskliga rättigheter. Många instämmer också i påståendet om att missionen ska lyfta frågor om globala orättvisor och utmana vår livsstil och konsumtionsvanor.

De påståenden som väcker störst osäkerhet handlar om att västvärlden inte har gjort upp med kolonialismen samt att bistånd kan leda till nykolonialism. Det är svårt att veta om spridningen av svar och osäkerheten beror på att kolonialism sällan diskuteras i missions-sammanhang eller om det finns en grupp som tycker att mission brottas med problem på det här området.

Majoriteten av församlingarna anser att vi har mycket att lära av och kan inspireras av den globala kyrkan i högre utsträckning än vad vi gör. Det framgår inte vilka kyrkor de tänker på eftersom frågan inte gav utrymme för ett sådant svar. De flesta församlingar anser nog också att mission till både Sverige och utlandet är viktigt, eftersom de flesta svaren hamnar i mitten när påståendet löd: *Vi behöver satsa mer på mission i Sverige än i utlandet*. Men av de svar som inte hamnar i mitten är det ett större antal respondenter som sätter mission i Sverige före internationell mission. Fördjupande samtal kring det här påståendet skulle med fördel kunna handla om vad församlingarna tycker vi saknar i våra sammanhang och på vilka områden man önskar lära och inspireras av partnerkyrkor och organisationer. Och när man tycker att vi behöver satsa mer på mission i Sverige än i utlandet, menar man då att vi själva ska göra mer i

---

⁴ Bl a de värderingar och perspektiv som kommer fram i Lausannedeklarationen, Manilamanifestet och Kapstadsdeklarationen. Se t ex: <https://lausanne.org/category/content> (en del av materialet på websidan finns översatt till svenska)

⁵ Det bör noteras att de politiska diskussioner som pågår i media nu med kritik mot statliga bidrag till religiösa aktörer inte hade startat när enkäten och intervjuerna gjordes. Det hade inte heller tagits något beslut av regeringen att minska budgeten för det internationella biståndet vid tiden för intervjuerna. Det är möjligt att båda dessa diskussioner skulle påverkat svar i enkäten och intervjuerna om de hade gjort senare.

Sverige på bekostnad av det internationella arbetet, eller ser man den globala kyrkan som en resurs för mission i Sverige?

3. Sammanställning av intervjuerna

Bilden av mission och missionärerna

Personerna som intervjuades var alla överens om att synen på mission och missionärer har förändrats över tid, men att deras församlingar har en relativt uppdaterad bild av hur mission ser ut idag, även om intresset och kunskapen varierar mellan medlemmar. När informanterna pratar om mission idag är emellertid inte bilden samstämmig, vilket förmodligen beror på att deras församlingar stöttar olika missionärer och projekt samt att informanterna utgår från sin specifika kontext och hur situationen har ändrats där över tid.

I en församling, där de troget har stöttat mission i Afrika, nämndes det bl a att en hel del av det församlingsrelaterade arbetet (som missionärer tidigare gjorde) sköts av de nationella. Det skickas inte heller ut lika mycket sjukvårdspersonal eller lärare längre eftersom det finns utbildad nationell personal. I stället är det mer av ett partnerskap, där svenska missionärer har andra roller än tidigare. Arbete med hållbar försörjning nämndes bl a som ett nytt område och intervjupersonen tyckte att det kändes som en självklar del i en mission med helhetssyn att utveckla detta område. Både pastor och missionsråd var överens om att församlingen var införstådd med denna förändring på missionsfältet, eftersom de med intresse följt mission i Afrika över tid och ser till att hålla sig uppdaterade.

En annan informant nämnde att församlingens bild av missionären har förändrats. Från att ha varit någon som jobbar på en missionsstation i bushen till att vara någon som finns storstaden. Att gå från djungeln till betongdjungeln eller från att ha tropikhatt till att bära keps. Digitaliseringen nämns som en bidragande faktor till att det har blivit lättare att uppdatera församlingen om missionärernas vardag och vad de faktiskt gör ute på fältet. Kommunikationen går så snabbt och enkelt idag. De många kommunikationsmöjligheterna kan också bli en utmaning. Idag är det många församlingsmedlemmar som har egna kontakter med missionärer och missionsprojekt som inte nödvändigtvis är EFK-relaterade och det kan ibland uppstå diskussioner om vart pengarna ska gå.

Besök från internationella partners i församlingarna nämndes i förbigående i ett par intervjuer. Det uppfattades som positivt att församlingsmedlemmar får möta dessa mycket kompetenta och inspirerande personer. Det är bara synd att t ex missionskonferenser, där dessa personer deltagit, har haft relativt lågt deltagande. En informant uttryckte också en viss oro över att besökande partners (åtminstone de som är i Europa för första gången) kan bli chockade över vårt materiella välstånd och (med rätta) ha svårt att förstå hur vi kan lägga så mycket pengar på oss själva.

I två av församlingarna anser man att medlemmarna är bekanta med begreppet ”mission i retur” och upplever att det är positivt att kyrkor i Sverige tar emot missionärer från t ex partnerländer. Även amerikanska missionärer nämns i en av församlingarna och de upplevs ha varit bra inspiratörer för församlingens medlemmar.

I två av församlingarna framgår det att de försöker stötta missionärer och missionsprojekt som ska spegla helhetssynen som de upplever är viktig i EFK. De försöker att ha en bredd både i

geografisk spridning och vilka typer av projekt och missionärer de stöder. I båda dessa församlingar nämns att det är mindre betoning på pionjärt arbete idag än tidigare, men församlingarna drar lite olika slutsatser kring det, vilket vi återkommer till under de teologiska perspektiven.

Teologiska perspektiv

När vi diskuterade de teologiska perspektiven sa flera av informanterna att de inte upplever att församlingsmedlemmarna funderar så mycket över de teologiska perspektiven. Som pastorer och missionsråd gör de det, men de tror inte att "den vanlige församlingsmedlemmen" har en genomarbetad missionssyn eller starka teologiska åsikter gällande missionsarbetet. Istället tror de att t ex församlingens relation till missionärerna eller om ett projekt berör församlingen är viktigare faktorer när man bestämmer vilken typ av mission och missionärer man vill stödja.

Det blev också tydligt att det råder viss oklarhet kring definitionen "mission". En del av informanterna använde begreppet "mission" oavsett om det gällde i Sverige eller utomlands, medan andra använde "mission" enbart för att beteckna det internationella missionsarbetet och valde annan terminologi för att tala om arbetet i Sverige – t ex evangelisation, socialt arbete, diakoni mm. För ett par av informanterna var denna uppdelning viktig eftersom man var orolig för att begreppet skulle urvattnas om man börjar kalla allt för mission. Relaterat till den här diskussionen är också församlingens missionsbudget och vad som ska ligga under den. Ska missionellt arbete i Sverige ligga under missionsbudget? Ett par av informanterna nämnde att den typen av frågor har gett upphov till diskussioner på t ex församlingsmöten. Ett av missionsråden sammanfattade sin åsikt på följande sätt:

En del tycker att behoven i storstaden är så stora, men det är viktigt att betona att uppdraget gäller alla folk till jordens yttersta gräns. Alla är missionärer, men den synen får ju inte bli en urvattning av vårt uppdrag. Om man ser på mission enbart som att överskrida en kulturgräns så finns det ju många nationaliteter i vår stad, men tänker man på att upprätthålla den internationella solidariteten blir det viktigt att inte lägga mission i Sverige under missionsbudgeten.

I samtalen blev begreppet "helhetssyn" ett annat viktigt begrepp att stanna vid. EFKs vision är "Växande församlingar förmedlar hela evangeliet till hela människan över hela världen." och det verkade som att alla informanter var förtrogna med denna vision. Likaså nämndes t ex Lausannerörelsens missionssyn och betydelse för EFKs mission. Däremot betonade de lite olika saker när de talade om helhetssyn. En av informanterna sa att han tror att bibeltexter som t ex Apg 1:8, missionsbefallningen i Matteus 28 och andra sändningstexter uppfattas som självklara "missionstexter" för folk i församlingen, medan man kanske får kämpa lite mer för att profetexter, Jesu programförklaring i Luk 4 eller andra texter som handlar om Guds rike ska uppfattas som självklara "missionstexter". Missionsrådet i församlingen nämner också att de har försökt att utgå från Luk 4 när de talar om mission, för att alla i församlingen också ska bli varse de diakonala och sociala aspekterna i missionsuppdraget.

I församlingen som troget stöttat mission i Afrika nämndes helhetssyn på missionsuppdraget som något som trummats in hos medlemmar i över 30 års tid och som de är väl förtrogna med. Åtminstone att evangelisation och socialt arbete bör gå hand i hand. Arbetet för miljön nämndes som något som betonas betydligt mer idag än tidigare, men informanten tyckte att det var naturligt. *Man ser att det är en förändrad värld och man behöver jobba på olika sätt i olika tider.*

Maria Karlsson
2022-08-02

I två av församlingarna nämndes att pionjärmission inte betonas lika mycket som det tidigare har gjort. I en av församlingarna upplevdes detta problematiskt och de stöttade därför gärna missionärer som bedriver församlingsgrundande arbete, eller som finns i länder där det finns få eller inga kristna. Betoningen på pionjärarybete och församlingsgrundande knöt an till samtalet om helhetssyn. Pastorn i församlingen uttryckte det på följande sätt:

Vi ska predika riket och alla folk ska höra. Drivkraften är kärleken. Jag tänker att det är evangelium till hela människan. Församlingsgrundande arbete är det som i grunden förändrar ett samhälle. När människor kommer till tro så händer det något i det samhället.

I den andra församlingen, som konstaterade att pionjärmission inte betonas lika tydligt längre, spekulerade pastorn kring olika anledningar till detta. Är det kanske så att församlingarna blivit mer medvetna om kyrkans flytt till Syd så att man idag i högre utsträckning frågar sig vad ett onått folk är? Är inte svenskarna onådda? Är man mer medveten om ömsesidigheten i missionsuppdraget i dag, eftersom vi också tar emot missionärer som kommer hit till Sverige? Men pastorn kommenterade också att det finns församlingsmedlemmar som skulle vilja se mer av det pionjära draget i EFKs mission, istället för att hålla fast vid gamla partnerländer där kyrkan redan är stark, medan andra medlemmar betonar vikten av helhetssyn i missionsarbetet och att vårda relationerna med partners. Det finns alltså en viss spretighet i medlemmarnas åsikter gällande prioriteringar, även om de flesta skulle hålla med om att en helhetssyn på missionsuppdraget är viktigt.

En informant nämnde att det inte är så mycket undervisning om tidens slut eller att människor kan gå förlorade längre. Detta var tidigare en drivkraft för mission. Den typen av undervisning har förstås orsakat människor sår och smärta, men om det predikas på ett sunt sätt är det en drivkraft för mission, det ser vi av historien. Varken i enkäten eller intervjuerna ställdes någon fråga kring vilken typ av eskatologisk undervisning som församlingsmedlemmarna präglas av och det var bara en informant som självantog upp det. I den fortsatta studien kan det vara intressant att ställa fler frågor kring de eskatologiska perspektiven, eftersom det påverkar missionssynen. Har man en eskatologisk syn där fokus ligger på att rädda människor till evigt liv i en himmel är det naturligt blir det viktigaste att alla människor får höra evangeliet och få en chans att omvända sig så att de kan komma till himlen. Har man en eskatologisk syn där man tänker sig Guds rike som ett förvandlat jordiskt rike, där harmoni mellan Gud – människa – skapelse råder och där Kristus-troende försöker leva ut det riket tills Jesus kommer tillbaka och fulländar skapelsen, så påverkar det missionssynen. Förkunnelse, fredsbyggande, skapelseomsorg, rättvisearbete och diakoni blir då lika viktiga delar i missionsuppdraget. En gissning är att de eskatologiska synsätten varierar såväl mellan församlingar som enskilda medlemmar och det kan vara viktigt att i församlingarna fundera över kopplingarna mellan eskatologi och mission. Att fundera över vad vår eskatologiska syn gör med såväl förståelsen av helhetssynen som missionsivern.

Alla informanter var överens om att "Agenda 2030" och även andra begrepp som används i biståndssammanhang inte är begrepp och vokabulär som de vanliga församlingsmedlemmarna är bekanta med. Några kanske möter det i sina jobb, men inte i församlingssammanhanget. De hade inte någon önskan om att dessa begrepp skulle börja användas i större utsträckning i kyrkan. Det kanske t om skulle bli

kontraproduktivt. För några av informanterna berodde det inte på att de upplevde att innehållet i de globala målen strider mot evangeliet, utan snarare att de ansåg att det var onödigt. Någon uttryckte att det går ”mode i vilka termer som används hos SIDA” och det blir jobbigt att hänga med i det. Även om ingen uttryckte det ordagrant så verkade informanterna eniga i att det är evangeliet som driver fram vår helhetssyn och därför behöver terminologin och språket vi använder i mission och i församlingarna vara förankrat i bibeln och i våra traditioner. Några av informanterna var mer kritiska till SIDA och menade att det finns en sekulariseringsaspekt i det här. De refererade till en bild som används inom Lausannerörelsen - bilden av att evangeliet är som två vingar på en fågel, där förkunnelse/evangelisation är ena vingen och diakoni/socialt arbete är den andra. En av informanterna upplevde att SIDA klipper isär vingarna på den där fågeln, eftersom man tar bort den andliga och evangeliserande sidan. Hen tyckte att vi inte skulle behöva tigga pengar från staten utan klara oss på församlingarnas egna givande. Andra informanter var mer positivt inställda till SIDA och kände väl till de globala målen, men var skeptiska till att ta över vokabuläret in i församlingen.

Klimatfrågan togs upp av flera informanter och det spretade en del kring hur viktig de trodde att frågan var för församlingsmedlemmarna. I en av församlingarna nämndes det att ungdomar i församlingen var engagerade i ”Fridays for future”, men trodde inte att de nödvändigtvis kopplade samman detta engagemang med internationell mission. Men klimatfrågan var aktuell i församlingen. I en annan församling menade informanterna att klimatfrågan uppfattas som politiskt laddad och att det är väldigt få i församlingen, de unga inräknat, som tycker den hänger ihop med det kristna livet och med mission, vilket informanterna tyckte var synd. I EFKs arbete med hållbar försörjning omfattas både sociala och ekologiska dimensioner.

I enkäten märkte vi att frågor som handlade om mission och kolonialism antagligen inte är ämnen som diskuteras särskilt mycket i församlingarna. Detta antagande bekräftades i intervjuerna. En informant sa att det säkert kan finnas enstaka medlemmar som funderar över frågor om kolonialt arv i missionen, men det är inget som tas upp till diskussion och alla informanter var överens om att det inte är något som medlemmarna i församlingarna är särskilt insatta i. Även här behöver man fråga sig om fenomenet i sig som är okänt eller om det är terminologin? Med Agenda 2030 ser vi att församlingarna inte är bekanta med globala målens terminologi och vokabulär, men de verkar ändå ha en helhetssyn på missionsuppdraget. Är det samma sak med mission och kolonialism? Har man i församlingarna gjort en kritisk självrannsakan över tid, där synen på mission och missionärer har förändrats, men är obekant med uttryck som vitt privilegium, kolonialism och volonturism? Eller är församlingarna tämligen oreflekterade på det här området?

Församlingens engagemang

I alla församlingar betonar man att församlingens bild av mission formas mycket av de missionärer och de projekt som man stöder ekonomiskt och/eller i bön. Det är denna mission som man regelbundet får information om. Men hur mycket information som ges om mission och missionärer och hur engagemanget tar sig uttryck ser lite olika ut. En av församlingarna har inga problem att samla folk när de har missionshelger eller besök från missionärer. Det

Maria Karlsson
2022-08-02

finns också bönesamlingar under veckan då man ber för missionsarbetet. En stor del av församlingsmedlemmarna har intresse och engagemang för mission, i synnerhet om det gäller arbete i Afrika. I de andra församlingarna nämner man att det kan vara svårt att få hela församlingen intresserad och engagerad. I en församling har man slutat att ha missionshelger där man inbjuder till möte både på lördag kväll och söndag fm för hela församlingen. På lördagskvällarna blev det allt svårare att få folk att komma. I stället har man en missionsgudstjänst på söndagen för hela församlingen och viger lördagskvällen åt en mindre samling, där missionärerna får träffa församlingsledningen och vissa medlemmar som har ett specialintresse för landet eller den typen av arbete som missionärerna representerar. De har märkt att den mer intima samlingen skapar fina relationer mellan församlingens ledare och missionärerna, på ett sätt som kanske inte hade gått att få till om de hade haft två allmänna samlingar. Besök av missionärer eller partnerorganisationer i församlingen uppfattas av informanterna som något positivt, även om intresset för internationell mission inte är lika stort hos alla församlingsmedlemmar.

I alla församlingar nämns missionsresor som något viktigt och som något man skulle vilja få till, men alla beklagar att de inte har lyckats med det på länge. Förhoppningsvis kan det gå att få till nu, när det går att resa igen efter de senaste årens pandemi. Alla tror att det påverkar församlingsmedlemmarnas engagemang för mission positivt om de får åka ut och träffa missionärer, partners och se hur olika projekt genomförs.

Missionsrådet i en av församlingarna har gjort ett ganska omfattande jobb för att öka medlemmarnas kunskap om mission, deras missionärer och projekt som församlingen stöttar. De besökte alla församlingens hemgrupper och informerade om församlingens missionärer, de olika projekten och visade olika typer av informationsmaterial som EFK hade producerat. De uppmanade varje hemgrupp att be för någon missionär eller projekt. Det gjorde en stor skillnad för församlingens engagemang. Nu var det många år sedan de gjorde detta och missionsrådet konstaterar att man kanske borde göra något liknande igen. Samma församling anordnar också populära barnloppisar och har en Second hand-butik. Både loppisen och Second hand blir ett tillfälle att nå ut bredare med information om de missionsprojekt som överskottet går till eftersom många av besökarna inte har församlingsanknytning.

Barn/unga och mission

Alla informanter nämner att mission tas upp i deras söndagsskola. Där samlar barnen in pengar till ett missionsprojekt (alla projekten var kopplade till arbete för barns rättigheter) och de får information om projektet. Hur mycket undervisning som ges på söndagsskolan i övrigt kring mission såg lite olika ut och informanterna erkände att de inte hade koll på det. Alla församlingar nämner också att de skulle vilja skicka ut unga människor i olika former av korttidsmission, men att de inte har lyckats de senaste åren. Det är både EFK-initiativ som StepOut eller resor till en EFK-missionär som nämns, men också organisationer som OM och UMU. Pandemin är förstås en förklaring till varför resor inte har blivit av, men intresset hos de unga är också tämligen lågt enligt flera informanter. I en av församlingarna är det utländska UMU-ungdomar som kommer på gudstjänsterna. Pastor och missionsråd tycker att UMU-arna fungerar som goda missionsinspiratörer för deras egna tonåringar. Tonåringarna blir nyfikna på varför ungdomar från olika håll i världen vill komma och missionera i Sverige och det ger dem både internationella perspektiv och väcker diskussioner om missionsuppdraget.

Församlingarna har också stipendier som unga kan söka ifall de vill åka ut i mission och försöker informera om det. De brottas med frågan hur de kan motivera och inspirera unga till att åka ut. Någon nämner att de missionskonferenser som EFK anordnar ofta har en mycket hög medelålder, vilket leder till att tonåringar knappast kommer rusa dit. Historiskt har OM och UMU fungerat som inspiration för många och det brukade vara stora grupper ungdomar som reste ut, men det ser inte längre ut så och flera av informanterna funderar över varför det är så. Är det för att internationell mission uppmärksammas för lite? Undervisas det på ett sätt så att mission inte känns angeläget? Beror det på att ungdomar reser på andra sätt idag och inte vill åka på organiserade resor eller volontärprogram? Församlingarna har inga svar på frågorna utan konstaterar att det är värt att fortsätta fundera över det bristande intresset och vad man kan göra åt det. Det är en angelägen fråga att ta med sig för hela rörelsen om vi vill ha långsiktighet i arbetet och kunna stödja den internationella missionen ekonomiskt och i bönen även när äldre generationer inte längre finns kvar. Det är också viktigt för framtida missionärsrekryteringar.

Synpunkter på EFKs internationella arbete

Det finns ett stort förtroende och lojalitet till EFKs internationella arbete. Ett par informanter liknar det vid en slags kvalitetsstämpel. Man vet att pengarna går till rätt saker, att det finns kompetent personal, transparens och öppenhet, långsiktig strategi, utvärdering av arbetet o s v. En informant funderar över missionärsrekryteringar och långsiktighet och frågar sig om det verkligen är strategiskt och ekonomiskt rätt att skicka ut så många barnfamiljer som bara är ute kortare perioder. Dels är det dyrt och i regel åker de hem lagom tills de lärt sig språk och hunnit etablera kontakter. Vore det inte bättre att stötta fler nationella arbetare och enskilda missionärer som är beredda att stanna en längre tid? Det framgick inte med tydlighet om det var informantens personliga åsikt eller om det är åsikter som finns mer brett i församlingen, men det var en fundering som skickades med till EFK centralt. Från samma församling fanns också önskemål om att utmana sekulariseringsnormerna i biståndsarbetet och en viss skepsis till SIDA-stödda projekt. De andra församlingarna uttryckte inte samma skepsis gentemot SIDA-medel, utan verkar se det mer som en god resurs för att kunna göra fler insatser i de olika missionsländerna.

Församlingarna tycks vara nöjda med kommunikationen med EFK centralt och med de missionärer det stöder. Det känns lätt att ta kontakt och de var nöjda med informationen som de får.

En fråga som nämndes av hälften av informanterna var synen på samkönade relationer och HBTQ. (Troligen för att det pågår ett samtal i rörelsen kring detta.) Informanterna uttryckte en oro för att internationella partners skulle få svårt att förstå våra svenska perspektiv och var rädda för att de kommer bryta kontakten med oss ifall EFK väljer en mer liberal eller progressiv väg framåt. De menade också att det skulle vara olyckligt om SIDA skulle strypa ekonomiska medel om inte internationella partners förändrar synsätt. Det skulle vara som att tvinga på våra partners en västerländsk sexualsyn, vilket innebär en form av nykolonialism. För ett par av dem var det tydligt att EFK behöver stå fast vid en traditionell syn, medan en annan informant konstaterade att det är en mycket svår fråga, inte minst för att resonemang och synsätt skiljer sig åt mellan olika generationer i de svenska församlingarna.

4. Projektets fortsättning – ämnen som kan undersökas vidare

Missionssyn och helhetssynen på evangeliet

Både intervjuerna och enkäten visar att de tillfrågade är bekanta med begreppet ”helhetssyn”, däremot framkommer det i intervjuerna att informanterna har lite olika förståelse av begreppet. Det kan vara intressant att fortsätta undersöka vilka bibeltexter som är viktiga missionstexter för församlingen och ligger till grund för deras förståelse av mission. Inom den globala evangelikala kyrkan finns en del spänningar gällande definitionen och förståelsen av holistisk mission och det kan vara värt att undersöka vilka olika strömningar som påverkar EFKs församlingar. Eftersom EFK också är en karismatisk rörelse är det möjligt att en del EFK-församlingar också påverkas av en mer pentekostal helhetssyn som skiljer sig en del från den evangelikala synen. Det finns också dubbelanslutna församlingar inom EFK och det är möjligt att det påverkar förståelsen av mission och vad man menar med helhetssyn. Gissningsvis har de flesta församlingar och medlemmar inte fördjupat sig i definitioner eller i vilken missionssyn de har, men likväl kommer pastorns predikningar, olika ledares undervisning och församlingens prioriteringar gällande mission att ge uttryck för en viss missionssyn, oavsett om det är medvetet eller omedvetet. EFK vill genom det här projektet förankra och förstärka helhetssynen hos församlingarna och ett steg i den processen kan vara att identifiera viktiga texter som man vill medvetandegöra hos församlingarna, t ex policydokument, missionsteologiska texter och principer som ligger till grund för EFKs missionssyn och sen hitta vägar att kommunicera det till församlingarna. Ett annat viktigt steg i processen skulle kunna vara att EFK-församlingar försöker ge utrymme för samtal och bearbetning av missionsförståelsen i församlingarna.

Vokabulär, identitet och tillit

I EFKs internationella arbete så kopplas begreppet helhetssyn till de globala målen. De fyra fokusområden som EFK jobbar med går alla att koppla till de globala målen och Agenda 2030. En utmaning, som EFK påpekar i sin projektansökan, är att kyrkan och biståndsvärlden ofta talar olika språk. I enkäten framkommer det att de svarande tycker att globala frågor som rör orättvisor, miljö mm hör samman med missionsuppdraget, men det vokabulär som relaterar till Agenda 2030 och globala målen tycks inte vara ett språk som församlingsmedlemmarna identifierar sig med. Att ha en helhetssyn på evangeliet klingar däremot betydligt mer bekant (även om medlemmar sinsemellan kanske inte har exakt samma förståelse av begreppet). Att använda trons språk och att grunda sitt engagemang för fred, rättvisa, miljö mm i bibelordet tycks viktigt för församlingarna. En bild som används av Lausannerörelsen är bilden av en fågel, där vingarna representerar evangelisation och socialt/diakonalt arbete. Ett par av informanterna riktar kritik till biståndsvärlden och menar att de klipper av ”evangelisations-vingen”. De upplever att SIDA representerar en sekulär syn på biståndsarbete där tron inte ges någon plats och menar att det många gånger är just tron på Kristus som ger kraft till förvandlade liv och att denna tro påverkar familjer, byar och samhällen positivt. Andra informanter tycker att det är mer oproblematisksamt med det sekulära biståndet. Men svaren vittnar om att det kan finnas en misstänksamhet mot sekulärt bistånd som är viktig att adressera. EFK säger att ”en angelägen del i den här insatsen är att kunna använda vår identitet som kyrka som en styrka och hitta en vokabulär där både missions- och biståndsvokabulären kan rymmas”. För att denna tvåspråkighet ska kunna flyta på obehindrat

är det viktigt att eftersträva ömsesidig tillit mellan församlingsrörelsen och SMR/SIDA och det är viktigt att fundera på hur denna tillit kan fördjupas.

Barn och ungas engagemang

I både enkäten och intervjuerna framgår det att engagemanget för mission hos ungdomar är relativt svagt. Hos de intervjuade församlingarna blir det samtidigt väldigt tydligt att de väldigt gärna vill se att unga får chansen att åka ut i mission eller som volontärer, men att få tycks intresserade. Det är också svårt att avgöra hur mycket mission uppmärksammas i församlingarnas barn och tonårsarbete. Att söndagsskolor och läger samlar in pengar till projekt som rör barns rättigheter verkar vara relativt vanligt, men det är svårare att veta hur det undervisas om mission och missionsuppdraget i barn- och ungdomssamlingar. Det framgår också av intervjun att en del unga har ett starkt engagemang för exempelvis miljöfrågor, men det är inte säkert att de kopplar det till missionsuppdraget eller internationell mission. Att nå barn och unga och väcka deras intresse och engagemang för internationell mission är en framtidsfråga. Det kan vara värt att fråga sig hur det engagemang för globala frågor som vi ser hos många unga i samhället också skulle kunna komma till uttryck i församlingens och EFKs internationella arbete.

Utmaningen att hålla ihop det lokala och globala

En av kyrkans stora utmaningar är att hålla ihop det lokala och de globala uppdraget. Kyrkan är kallad att gestalta evangelium in i den lokala kontext där hon befinner sig och samtidigt vara en del av den universella kyrkan. De här spänningarna märks av även i intervjuerna på lite olika sätt. En spänning handlar om mission i Sverige och utlandet. När församlingar pratar om att Sverige är ett missionsland så är det kanske framför allt sekulariseringen som man ser som ett problem och man vill att mission ska leda till att fler människor i vårt land kommer till tro på Jesus. I en del av EFKs missionsländer är de kristna i majoritet och om man tänker att mission enbart handlar om att människor ska komma till tro på Jesus så kan det verka onödigt att fortsätta med missionsarbetet i dessa länder. Om församlingen däremot har en bredare förståelse av vad missionsuppdraget innebär, som omfattar omsorg för miljön, kamp mot orättvisor, arbete för fred och försoning o s v, då blir det förmodligen lättare att se behoven av fortsatt internationellt engagemang.

En annan spänning finns mellan det sekulariserade Sverige och de kontexter där EFK bedriver mission, där tron många gånger är en självklarhet. Det kan bli ett problem i biståndssammanhang om sekulära aktörer inte vinnlägger sig om att förstå de troendes perspektiv. Som kyrka i Sverige uppstår också spänningar när vi både vill kunna kontextualisera evangeliet på ett sätt som relaterar till sekulariserade svenskar, samtidigt som vi vill vara partners och trossyskon med människor i vårt internationella arbete. Dessutom har EFK flera mångkulturella församlingar där människor från olika kulturer blandas. I alla dessa sammanhang uppstår det lätt krockar mellan en sekulär och individualistisk världsbild och en mer religiös och kollektiv. I intervjuerna nämns synen på homosexualitet och samkönade relationer som ett område där världsbilder krockar, men frågor som rör sexuell och reproduktiv hälsa, förväntningar i vänskapsrelationer eller synen på andar och demoner skulle kunna vara exempel på ytterligare områden. Att klara av att hitta vägar framåt och enhet i denna mångfald är en utmaning och det behöver finnas en ömsesidig vilja hos alla parter till att lyssna på varandra om man ska lyckas.

Förslag på samtalsämnen och fördjupning för församlingar

Om man som församlingsråd, missionsråd eller intresserad församlingsmedlem skulle vilja diskutera församlingens missionssyn och missionsengagemang mer ingående än man gjort tidigare, men behöver lite hjälp på traven så kommer här några förslag:

- Läs gärna EFKs teologiska bearbetning av sina fokusområden (finns på EFKs hemsida) och samtala om dem. Håller ni med? Saknar ni några perspektiv?
- Samtala om vad som format er förståelse av mission. Vilka tongivande röster har ni lyssnat till? Vilka egna erfarenheter finns? Fundera på om församlingen har en alltför ensidig bild av mission eller om det finns behov av uppdatering kring missionstrender och missionsutmaningar.
- Diskutera begreppet *helhetsyn* på missionsuppdraget för att se om det finns olika förståelser.
- Sätt er in i de globala målen (globalamalen.se) och fundera på vilka kopplingar ni ser till missionsuppdraget så som ni förstår det utifrån bibeln.
- Om församlingen har ungdomar som visar engagemang för globala frågor – bjud in dem till missionsråd och församlingsråd och visionera tillsammans.
- Fråga barn och ungdomsledarna vad de efterfrågar för information och hjälp för att uppmärksamma internationell mission i arbetet. Ta vara på ledarnas kreativitet och idéer.
- Försök skapa mötesplatser där besökande missionärer kan träffa pastorn/pastorerna och församlingsråd eller liknande och få tid att lära känna varandra. (Bjud med missionärerna på församlingshelg/församlingsläger om de är i Sverige, ordna en frukost eller middag för bara missionärer/församlingsråd/pastorer eller hitta på andra kreativa lösningar.) För att få hela församlingen engagerad i det internationella missionsuppdraget behövs ett tydligt engagemang från församlingens ledarskap.